

УДК 347.97:99:340.113(477)

Т.Б. ВІЛЬЧИК, канд. юрид. наук, доц.,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА ПЕРЕД КЛІЄНТОМ: НАПРЯМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Ключові слова: адвокат, відповідальність адвоката перед клієнтом, страхування адвокатської діяльності, договір про надання правової допомоги

Однією з умов інтеграції України до Європейського Союзу є побудова такої системи адвокатури та створення законодавства щодо її організації і діяльності, норми якого відтворювали б модель демократичного правового інституту адвокатури, оскільки лише за умов належного функціонування цього інституту можливий розвиток демократії та верховенства права, що, у свою чергу, є одним із головних критеріїв набуття Україною членства у Європейському Союзі (далі – ЄС). За таких умов дослідження проблем організації та діяльності цього правозахисного інституту, зокрема, проблем відповідальності адвокатів перед клієнтом є актуальним саме в контексті відповідності національного законодавства європейським стандартам.

Проблемам організації та діяльності інституту адвокатури, у тому числі у країнах ЄС, присвячено багато праць таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: М.М. Антонович, А.В. Богма, О.С. Деханов, Р.С. Титикало, Роджер Сміт, Рене Кассен, М. Кіку, М. Кузінс, Бланкенбург, Ф. Рейган та ін., але і на цей час існує низка проблем, яка потребує свого вирішення, тому обрана тема статті уявляється актуальною та своєчасною. Тому метою статті є дослідження питань відповідальності ад-

воката перед клієнтом на підставі порівняльно-правового аналізу законодавства України та країн ЄС.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон) фактично унеможливує притягнення адвокатів до цивільно-правової відповідальності, зокрема у випадку необхідності відшкодування збитків, завданих клієнту порушенням адвокатом своїх зобов'язань (п.14 ч.1 ст.23 Закону) [1]. Слід погодитись із тим, що це є: 1) відхиленням від принципу рівності сторін цивільних правовідносин та свободи договору; 2) блокує можливість застосування правових наслідків глави 51 ЦК України щодо відповідальності за порушення зобов'язань; 3) ставить під сумнів можливість застосування окремих видів забезпечення виконання зобов'язань, зокрема неустойки (пар.2 гл.49 ЦК України); 4) спричиняє виникнення запитання про вибір санкцій за порушення адвокатів і підміну їх лише дисциплінарними санкціями; 5) забезпечує «тепличі» умови для професійної діяльності адвокатів [2, с.132].

Серед вітчизняних і зарубіжних учених поширена думка про те, що адвокат може бути суб'єктом цивільно-правової (майнової) відповідальності, є загальноприйнятою. Так, М.В. Кравченко вважає, що достатніх підстав для закріплення в законі положення про неможливість відповідальності адвокатів, а тим більше матеріальної, за вчинення правопорушення нема і бути не може. На сторони за договором про надання правової допомоги поширюються загальні положення зобов'язального та договірного права, у тому числі й про цивільно-правову відповідальність. Це дає достатньо підстав для подальшого встановлення теоретичних засад та визначення правового регулювання відповідальності адвокатів за невиконання чи неналежне виконання обов'язків за вказаним договором [2, с.133].

Російські цивілісти М.І. Брагінський і В.В. Вітрянський додержуються думки, згідно з якою правовідносини, які виникають між адвокатом і його клієнтом у межах договорів про надання юридичних (правових) послуг,

відповідають ознакам, передбаченим нормами про договір оплатного надання послуг [3, с.207], за яким виконавець зобов'язується за завданням замовника надати послуги (здійснити певні дії або здійснити певну діяльність), а замовник зобов'язується оплатити ці послуги (ст.779 ЦК України).

«У правовідносинах «адвокат – клієнт» найбільш слабкою стороною необхідно визнати саме клієнта справедливо відмічає В.Р. Дюкіна, – зважаючи на це законодавством країн ЄС, щоб зрівняти сторони угоди, встановлюються особливі умови його участі у правовідносинах, зокрема, можливість клієнта в будь-який час після укладення угоди відмовитися від виконання його умов, що неприпустимо для адвоката, зобов'язаного виконати всі умови укладеної угоди, покладання на адвоката додаткових обов'язків (дотримання адвокатської таємниці, професійних норм, заборона на суміщення правової практики з окремими видами діяльності, заборона відмови від справи у випадку, якщо адвокат вважає позицію безпідставною та інші), посилення відповідальності адвоката за невиконання або неналежне виконання зобов'язання» [4, с.106].

Головною особливістю предмета договору про надання правової (юридичної) допомоги виступає мета її надання – захист прав та інтересів довірителя. Як зазначає Р.Г. Мельниченко, це може бути як пряма (у формі судового представництва), так і опосередкована (у вигляді консультування, складання процесуальних та інших документів) участь адвоката у вирішенні юридичного конфлікту за участю довірителя [5, с.19].

Угода про надання юридичної допомоги є двосторонньою обов'язковою, *сіналлагматичною*: обов'язок довірителя (виплатити адвокату гонорар) зумовлюється зустрічним обов'язком адвоката (надати довірителю правову допомогу). Це означає, що кожна зі сторін зобов'язана до виконання тільки до тих пір, поки виконання зустрічної вимоги залишається можливим, так що пред'явити вимоги до іншої сторони можна, лише виконавши свої зобов'язання (або, принаймні, приступи-

вши до їх виконання). Крім того, сторонам заздалегідь відомий обсяг виконання за договором як в частині надання правової допомоги, так і в частині винагороди, що виплачується адвокату [6, с.27]. Виняток становлять договори абонентського юридичного обслуговування, де заздалегідь невідомо, в якому обсязі замовнику буде потрібна допомога адвоката і якою мірою внесена абонентська плата буде реально відпрацьована, а також випадки встановлення в угоді про надання правової допомоги погодинної оплати праці адвоката.

Закріплення в договорі умов про відповідальність довірителя або про способи забезпечення виконання його договірних обов'язків є таким, що суперечить суті професії адвоката, оскільки його призначенням є надання допомоги довірителю, а не застосування щодо нього яких би то не було санкцій. Навпаки, щодо адвоката в законі повинна бути передбачена прямо протилежна норма: угода з довірителем має визначати розмір і характер відповідальності адвоката. Аналогічна норма передбачена Законом від 31.05.2002 р. № 63-ФЗ «Про адвокатську діяльність і адвокатуру в Російській Федерації», у відповідності до якої до істотних умов угоди адвоката з клієнтом належать, зокрема, розмір і характер відповідальності адвоката (адвокатів), які прийняли (взяли) виконання доручення (підп.5 п.4 ст.25 Закону) [7].

Відповідно до національного законодавства договір про надання правової допомоги – домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору (п.5 ч.1 ст.1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»). «Вочевидь, що в його конструкції є зобов'язання, а якщо це так, то повинні бути і види забезпечення їх виконання», – справедливо зауважує М.В. Кравченко [2, с.132].

Однак зрозуміло, що на практиці не завжди легко буде довести вину адвоката у порушенні зобов'язань за договором про надання правової допомоги. Наприклад, щоб зробити висновок, що помилка адвоката привела до незаконного рішення, необхідно довести, що існує причинно-наслідковий зв'язок між діями (бездіяльністю) адвоката і винесенням незаконного рішення у справі. У тому випадку, якщо це буде доведено, збитки довірителя, які можуть бути пов'язані із затримкою прийняття законного судового рішення, з оплатою гонорару адвокату, який порушив свої зобов'язання, а також з іншими обставинами, якщо вони підтверджені в суді, підлягають відшкодуванню. У випадку, якщо адвокат підписав договір або вчинив іншу дію, яка суттєво може вплинути на рішення у справі, заздальгідь не схваливши ці дії з клієнтом, тобто перевищив свої повноваження, то вирішення питання про його відповідальність на практиці не повинна викликати жодних труднощів (у судовій практиці Франції це визнається недбалим виконанням функцій).

Слід звернути увагу на те, що заходи матеріальної відповідальності адвокатів були закріплені ще у «Заснуванні судових установлень», які передбачали, що «за пропущені з вини присяжного повіреного узаконені терміни і всяке інше порушення встановлених правил і форм тяжущійся має право, якщо йому було завдано від сього якоїсь шкоди, стягнути з повіреного свої збитки через той суд, в якому він вів справу» (ст.404) [8, с.331].

На цей час, як свідчить аналіз практики діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури (далі – КДКА), основними серед скарг, що подаються на діяльність адвокатів, є скарги на невиконання адвокатом своїх професійних обов'язків, на отримання гонорару без надання правових послуг або надання їх не в повному обсязі чи на неналежну якість останніх, допущення адвокатами конфлікту інтересів, на невиконання адвокатами професійних обов'язків, зокрема, неявка в судові засідання, для проведення слідчих дій, на недостойну поведінку в суді, подання

завідомо неправдивих і фальсифікованих документів, затягування розгляду справи, тиск на свідків, несумісність адвокатської діяльності з іншими видами діяльності тощо [9, с.12]. Крім того, на практиці часто виникають претензії щодо завищення тарифу захисника та вимоги повернути не відпрацьовані захисником кошти. Як окрему категорію спорів КДКА намагаються виводити їх зі сфери дисциплінарних проваджень, оскільки, як вважає В. Загарія, «...вони стосуються сфери цивільно-правових відносин: є договір, є перелік описаних послуг, є вимога повернути гроші. Ми – не суд, ми не можемо втручатися в цивільно-правові відносини між клієнтом і адвокатом. І в задоволенні таких скарг, як правило, відмовляємо» [10].

Законодавством більшості країн-членів ЄС передбачена цивільно-правова відповідальність адвокатів, підстави для якої виникають з неналежного виконання обов'язків адвоката як в судовій сфері, так і при наданні ним інших професійних правових послуг, не пов'язаних із веденням справи в суді.

Відповідно до Нових стандартних умов договору надання юридичних послуг адвокатами довірителям у *Великій Британії* від 31.03.2013 р., діяльність баристерів повинна здійснюватися на договірній основі, а отже, за порушення договірних зобов'язань баристер несе відповідальність. Крім того, клієнт має право через суд вимагати притягнення винного адвоката до дисциплінарної відповідальності і покладання на нього всіх судових витрат.

Що стосується соліситорів, то, крім договірної відповідальності (відшкодування збитків), на них покладається відповідальність, зумовлена довірчим характером відносин з клієнтом. Засоби захисту встановлюють право справедливості: діє презумпція «неналежного впливу» (undue influence) з боку соліситора на клієнта [11, с.277].

Цивільно-правова відповідальність *іспанського* адвоката у зв'язку з його професійною діяльністю можлива за порушення договірних зобов'язань у результаті недбалості, упущення або обманних дій адвоката. Застосування

до адвоката заходів цивільно-правової відповідальності детально врегульоване в законодавстві **Франції**. Відповідальність адвоката у Франції передбачена навіть за невеликі помилки. Закон від 31.12.1971 р. не залишає в цьому плані ніякого сумніву: члени колегії адвокатів відповідальні за недбалість і за помилки, яких припустилися при виконанні своїх функцій (ст.17-1 і 4 Закону від 31.12.1971 р. і ст.156 Закону від 27.11.1991 р.). Оцінка помилки адвоката провадиться шляхом порівняння вчинених дій адвоката і моделі, представленої як ідеал у критерії хорошого фахівця [12].

Особливістю регулювання цього правового інституту в законодавстві Франції є докладний опис не тільки заходів відповідальності, а, що не менш важливо, її підстав. Так, до підстав такої відповідальності належать: 1) *невиконання адвокатом обов'язків із надання поради* (зокрема, адвокат зобов'язаний зрозуміло інформувати довірителя про можливі шляхи вирішення питання і про свої сумніви в успішному результаті справи. У кримінальному судочинстві адвокат несе відповідальність за недостатньо переконливий виклад обставин, які впливають на взяття його підзахисного під варту); 2) *відсутність у діях адвоката належної обережності* (наприклад, якщо адвокат у клопотанні про забезпечення позову помилково вказав неправильну адресу об'єкта нерухомості і отримав відповідний судовий акт, то він повинен відшкодувати збиток особі, чие право власності виявилось обмежене. Адвокат несе відповідальність за вчинені дії, якщо вони не передбачені в довіреності та на які він не отримав схвалення свого довірителя); 3) *недобросовісне ставлення адвоката до своїх обов'язків* (зокрема, адвокат, який недобросовісно радить довірителю порушити судові провадження, несе цивільну відповідальність). Збиток, заподіяний довірителю внаслідок належного виконання обов'язків адвокатом, підлягає задоволенню. Разом із тим, адвокат не має нести відповідальність за вибір своїх аргументів та підготовку документів для обґрунтування своєї правової позиції.

Тим більше він не відповідає за винесене судом рішення. У випадку, якщо адвокат підписав договір або вчинив певні дії, заздалегідь не узгодивши їх з клієнтом, то в судовій практиці це визнається неналежним виконанням функцій. Відповідно, за перевищення повноважень на адвоката може бути покладений обов'язок сплатити судові витрати і невиправдані витрати, завдані клієнту [13].

Також як і адвокати у Франції, адвокати **Німеччини** несуть цивільно-правову відповідальність перед клієнтом і відповідають за будь-яку свою недбалість, допущену як за межами судового процесу, так і в його межах. До підстав відповідальності можна віднести: неналежне виконання обов'язків при наданні консультації, підготовці документів, помилкову оцінку суті справи, порушення правил діловодства, неналежне виконання зобов'язань з надання допомоги під час процесу. Причому значення не має, чи полягає причина помилки в некомпетентності самого адвоката або в організації відділу діловодства та поганому контролі за роботою персоналу. Розмір відповідальності не обмежується вартістю об'єкта спору і може перевершувати його в кілька разів. Хоча німецьким законодавством допускається можливість укладання угод про обмеження відповідальності адвоката за помилки, допущені при веденні справи [11, с.215]. У разі порушення адвокатом законів, регламентів, професійних норм, він притягується до дисциплінарної відповідальності судами честі, які створюються в кожній палаті адвокатів.

Виходячи з викладеного вище, вважаємо за необхідне в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріпити не тільки норми корпоративної (дисциплінарної), а й цивільно-правової (майнової) відповідальності адвоката. Закріплення такої відповідальності адвокатів відповідатиме європейським стандартам у галузі прав людини, сприятиме зміцненню гарантій осіб при реалізації їх конституційного права на правову допомогу та підвищенню якості останньої.

Негативні наслідки для адвоката, який припустився помилки, що полягають в обо-

в'язку відшкодувати заподіяну клієнту шкоду, можуть бути мінімізовані за допомогою укладення договору *страхування* професійної відповідальності.

Більшість вчених також підтримують точку зору щодо необхідності введення страхування відповідальності адвокатів. Так, на думку О.Г. Кучерени, найбільш повною мірою забезпеченню прав громадян та юридичних осіб, що звертаються до адвокатів за наданням юридичної допомоги, інститут відповідальності служить в поєднанні з інститутом страхування ризику професійної відповідальності адвоката [14, с.87]. Страхування відповідальності адвокатів дозволить значною мірою забезпечити і захистити майнові інтереси клієнтів [15]. Крім того, існує можливість укладати з довірцями договори з майновою відповідальністю адвоката за результат у справі. Таким результатом може бути як задоволення, так і відмова у задоволенні позову [16, с.5].

Згідно із Загальним кодексом правил для адвокатів країн Європейського співтовариства від 1988 р., адвокати завжди повинні бути застраховані від пред'явлення позовів, пов'язаних із недостатньою компетентністю [17]. Розмір страхових внесків визначається в розумних межах, співвідноситься з ризиком можливих помилок, допущених адвокатами при провадженні професійної діяльності. Він може залежати від рівня їх кваліфікації. Так, наприклад, французькі адвокати зобов'язані один раз на п'ять років проходити курси підвищення кваліфікації і отримувати відповідний сертифікат, а адвокати, які не мають подібних сертифікатів, платити підвищені (порівняно з колегами, які підвищили кваліфікацію) внески на страхування своєї професійної відповідальності. У випадках неможливості укладення адвокатом договору про страхування згідно з наведеними правилами йому належить довести цей факт до відома клієнтів, які можуть пред'явити до нього відповідний позов.

Із постанови Європейського суду з прав людини у справі *Граціані-Вейсс проти Австрії* (2011) [18] випливає, що в Страсбурзі вважають беззаперечним обов'язкове страхуван-

ня відповідальності адвокатів. Хоча сама по собі справа безпосередньо не стосується статусу адвоката, заслуговує на увагу такий висновок: «Перед допуском до практики всі адвокати зобов'язані подати до виконавчого комітету асоціації адвокатів докази укладення ними договору страхування цивільної відповідальності зі страховою організацією, уповноваженою на заняття комерційною діяльністю в Австрії, щодо вимог про відшкодування збитків, які можуть бути висунуті проти них у результаті їх професійної діяльності. Вони повинні забезпечувати страхування протягом усієї професійної діяльності та надавати відповідні докази за запитом асоціації адвокатів».

Страхування професійної відповідальності адвокатів є обов'язковим для більшості європейських країн: Австрії, Бельгії, Великій Британії, Данії, Естонії, Ісландії, Ірландії, Італії, Кіпру, Литви, Ліхтенштейну, Люксембургу, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччини, Словенії, Угорщини, Фінляндії, Франції, Чеської Республіки, Швеції.

Відповідно до § 51 Федерального уложення про адвокатуру *Німеччини* адвокати, так само як і інші працівники, чия діяльність може завдати серйозної майнової шкоди довірцелю (податкові консультанти, нотаріуси, лікарі тощо), обов'язково страхують свою професійну відповідальність. Не заборонені німецьким законом і угоди адвоката з довірцем про обмеження відповідальності. Особливо це стосується відповідальності адвоката при виконанні господарсько-правових доручень, де повне відшкодування збитків може бути економічно складним для адвоката [19]. При цьому сума покриття можливого збитку становить не менше 250 тис. євро в кожному страховому випадку. Платежі страховика у всіх випадках заподіяння шкоди, що сталися протягом одного року, можуть обмежуватися чотирикратною мінімальною страховою сумою. Зазначимо, що суди в Німеччині регулярно посилюють вимоги до рівня професійної сумлінності адвокатів таким чином, що навіть найбільш незначне професійне упущення може тягти за

собою стягнення з них значних сум у порядку відшкодування заподіяної шкоди [20, с.49].

Таким чином, вважаємо, що в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» необхідно закріпити не тільки норми корпоративної (дисциплінарної), але й цивільно-правової (майнової) відповідальності адвоката, що відповідатиме європейським стандартам у галузі прав людини, сприятиме зміцненню гарантій осіб при реалізації їх конституційного права на правову допомогу та підвищенню якості останньої. Негативні наслідки для адвоката, який припустився помилки, що полягають в обов'язку відшкодувати заподіяну клієнту шкоду, можуть бути мінімізовані за допомогою укладення договору страхування професійної відповідальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» // ВВР України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.
2. Кравченко М. В. Щодо відповідальності адвоката за порушення зобов'язань за договором про надання правової допомоги / М. В. Кравченко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право : наук. пр. Нац. авіац. ун-ту. – 2014. – № 3. – С. 130–134.
3. Брагинский М. И. Договорное право / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – Изд. испр. и доп. – М. : Статут, 2002. – Кн. 3: Договоры о выполнении работ и оказании услуг. – 624 с.
4. Дюкина В. Р. Гражданско-правовое регулирование оказания адвокатских услуг в праве Европейского Союза: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.03 / Дюкина Вероника Раисовна ; Рос.ун-т дружбы народов. – М., 2014. – 201 с.
5. Мельниченко Р. Г. Конституционное право на юридическую помощь : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 / Р. Г. Мельниченко. – Волгоград, 2001. – 23 с.
6. Токмаков И. С. К вопросу об общей характеристике соглашения об оказании юридической помощи / И. С. Токмаков // Адвокатская практика. – 2012. – № 3. – С. 25–30.
7. Федеральный Закон «Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации» : от 31.05.2002 г., № 63-ФЗ // Консультант Плюс: надежная правовая поддержка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=183241>.
8. Реформы Александра II / [сост. : О. И. Чистяков, Т. Е. Новицкая]. – М. : Юрид. лит., 1998. – 460 с.
9. Не можу залишатися осторонь, коли хтось потребує мого втручання як адвоката // Закон і Бізнес. – 2014. – 8–14 лют. (№ 6). – С. 12–13.
10. Кім Ю. Фактично ВКДКА формує практику правозастосування Правил адвокатської етики / Юлія Кім [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/42755-valentin_zagariya_faktichno_vkdkka_formue_praktiku_pravozasto.
11. Елисеев Н. Г. Гражданское процессуальное право зарубежных стран : учебник / Н. Г. Елисеев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ТК Велби : Проспект, 2004. – 624 с.
12. Loi n°71-1130 du 31 décembre 1971 portant réformation de certaines professions judiciaires et juridiques [Ressource électronique] // Legifrance. – Moded'accès: [http://www.legifrance.gouv.fr/\(datedutraitement:30/10/2015\)](http://www.legifrance.gouv.fr/(datedutraitement:30/10/2015).). – Titredel'écran.
13. Галоганов А. П. Институт юридической ответственности адвоката в России / А. П. Галоганов // Право и жизнь. – 2011. – № 10 (160) [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.law-n-life.ru/index.php/ru-kategoriya-ru-ru/67-g160>.
14. Кучерена А. Г. Адвокатура в условиях судебно-правовой реформы в России : монография / А. Г. Кучерена. – М. : ЮРКОМПАНИ, 2009. – 342 с.
15. Гайст В. Я. Страхование профессиональной ответственности / В. Я. Гайст // Южный Университет (ИУБиП) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.iubip.ru/.../Гайст%20В.Я.%20СТРАХОВАНИЕ.doc.

16. Федонкин А. А. Страхование профессиональной ответственности адвокатов: будущее начинается сегодня [интервью брала Л. Грудцына] / А. Федонкин // Адвокат. – 2004. – № 2. – С. 3–5.

17. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства (Страсбург, жовтень 1988 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_343.

18. Дело «Грациани-Вейсс (Graziani-Weiss) против Австрии» : (Жалоба № 31950/06) : решение Европ. Суда по правам человека (г. Страсбург, 18 октяб. 2011 г.) // РосЕвроСуд: подача жалоб в Европейский Суд [Елект-

ронний ресурс]. – Режим доступу: <http://roseurosud.org/evropejskij-sud-po-pravam-cheloveka/resheniya-espch/67-graciani-veyss-graziani-weiss-protiv-avstrii>.

19. Федеральное уложение об адвокатуре : от 01.08.1959 г. / пер. Германского Фонда Международного Правового сотрудничества [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irzstiftung>.

20. Научно-практический комментарий к Федеральному закону от 31 мая 2002 г. № 63-ФЗ «Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации» / под ред. А. Г. Кучерены. – М. : Деловой двор, 2009. – 95 с.

Вільчик Т. Б. Відповідальність адвоката перед клієнтом: напрями гармонізації законодавства України до європейських стандартів / Т. Б. Вільчик // Форум права. – 2016. – № 1. – С. 30–36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_7.pdf

Досліджуються проблеми відповідальності адвоката перед клієнтом на підставі порівняльно-правового аналізу законодавства України та країн ЄС. Пропонується закріпити у законодавстві норми не тільки корпоративної (дисциплінарної), а й цивільно-правової (майнової) відповідальності адвоката. Обґрунтована необхідність встановлення страхування адвокатської діяльності в Україні.

Вильчик Т.Б. Ответственность адвоката перед клиентом: пути гармонизации законодательства Украины с европейскими стандартами

Исследуются проблемы ответственности адвоката перед клиентом на основании сравнительно-правового анализа законодательства Украины и стран ЕС. Предлагается закрépить в законодательстве нормы не только корпоративной (дисциплинарной), но и гражданско-правовой (имущественной) ответственности адвоката. Обоснована необходимость введения страхования адвокатской деятельности в Украине.

Vilchik T.B. Lawyer's Responsibility to a Client: the Ways of Harmonization of Ukrainian Legislation to European Standards

The problems of a lawyer's responsibility to his client are investigated on the basis of the comparative legal analysis of the legislation of Ukraine and EU countries. It is proposed to enshrine in law the standards of a lawyer's responsibility not only corporate (disciplinary), but also civil (property) one. The necessity of advocacy insurance introduction in Ukraine was justified.